

ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА ПРОГНОЗ НА 2025 РІК

Підготовлено ГО «CAT-UA: Communication Analysis Team – Ukraine»

Цей прогноз присвячено інформаційній війні і всім пов'язаним з нею аспектам, таким, як настрої громадян, ефективність інформаційної політики, порядок денний в Україні, Росії та в світі, тощо.

Прогноз містить класичний розподіл на позитивний, базовий та негативний сценарії.

Ми свідомо не брали до уваги прогнозування речей, які мало залежать від публічної комунікації, таких, як майбутня політика Д.Трампа щодо України, натомість сфокусувалися на речах, які дозволять Україні, попри

всі складнощі, залишатися переконливою та мотивувати українців до боротьби, західних союзників – до допомоги Україні, а росіян – навпаки, демотивувати.

Звісно, ми мали врахувати окремі події поза межами комунікаційної сфери, які не можуть не вплинути на інформаційну війну. Такі події ми описуємо на слайдах, присвячених передумовам кожного з трьох сценаріїв. Так само до передумов належать політичні рішення щодо комунікації. А от у слайдах з описом «подій», які стаються у разі реалізації

кожного сценарію, ми намагалися обмежитися саме комунікаційними наслідками.

Над прогнозами працювали аналітики і аналітичні ГО CAT-UA:

Артем Захарченко

Олена Зіненко

Євген Лузан

Юлія Максимцова

Ангеліка Мачула

Олексій Рогальов

Марина Фурсенко.

**ЧАСТИНА ПЕРША:
ПОЗИТИВНИЙ ДЛЯ УКРАЇНИ
СЦЕНАРІЙ**

УКРАЇНСЬКІ ПЕРЕДУМОВИ ПОЗИТИВНОГО СЦЕНАРІЮ

ВЛАДА ЯКІСНО ОНОВЛЮЄ КОМУНІКАЦІЙНУ ПОЛІТИКУ, ЩО ВІДБИВАЄТЬСЯ НА ЗМІНАХ У СПРИЙНЯТТІ ТЕМ КОРУПЦІЇ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ. СУСПІЛЬСТВО ОТРИМУЄ ЧЕСНУ РОЗПОВІДЬ ПРО ПОДІЇ ВІЙНИ, НА ЯКУ ДАВНО ЗАСЛУГОВУЄ. «ДОРΟΣЛІ» ПРАКТИКИ КОМУНІКАЦІЙ УСВІДОМЛЕНО ВПРОВАДЖУЮТЬСЯ В ЖИТТЯ ЩЕ ЗІ ШКІЛЬНОЇ ПАРТИ

- ЗМІНИ В КОМУНІКАЦІЙНІЙ ПОЛІТИЦІ ВЛАДИ

Якісне оновлення і узгодженість комунікаційної політики всіх «мозкових центрів» в Офісі президента, результативна реформи Міністерства культури та стратегічних комунікацій. Зміна наративу про боротьбу з корупцією з історії про «нездоланність» до фокусу на здобутках і меті.

- ЗМІНА ПІДХОДУ ДО ПРОТИДІЇ ПРОПАГАНДИ: НЕ ЛИШЕ ДЕЗІНФОРМАЦІЯ

Медіасфера консолідується для протидії інформаційним загрозам. Влада карає проросійських пропагандистів. Держава та фактчекери переходять від боротьби з окремими фейками до боротьби з усією пропагандою (наративами). Змінюється застаріла концепція телемарафону, він перетворюється на більш інклюзивний і відвертий майданчик.

- ЧЕСНА ВОЄННА КОМУНІКАЦІЯ

Реалістичніші заяви влади щодо ситуації на фронті як одна зі складових оновленої інформполітики, яка водночас керується виправданими обмеженнями воєнного часу на публікацію даних про місця дислокації особового складу та техніки, плани майбутніх операцій тощо.

- ПОСИЛЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СТІЙКОСТІ

Зовнішня допомога стабілізує фронт, а більша кількість систем ППО дозволяє встановити контроль над повітряним простором. Воєнні успіхи забезпечують суб'єктність у дипломатії.

- МОБІЛІЗАЦІЯ І РЕКРУТИНГ У ФОРМІ ЗДОРОВОЇ КОНКУРЕНЦІЇ БРИГАД ЗА БІЙЦІВ

Масштабування «бригадної» комунікації за принципом 3-ї штурмової: дедалі більше підрозділів конкурує між собою, заохочуючи потенційних бійців кращими

умовами служби та підготовки, що дозволяє мінімізувати ризики. Орієнтування на найкращі практики підрозділів з великою часткою вмотивованих бійців.

- ЗМІНИ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

Медіаосвіта (не лише у школі) адаптується під потреби сучасності, учні навчаються основ стратегічної комунікації, а не лише вміння розпізнавати фейки: зокрема, тренують ці навички на уроках історії чи літератури (на прикладах гарного сторітелінгу).

- ВІДМОВА ВІД ПІДГОТОВКИ ДО ВИБОРІВ

Політичні сили вдається переконати на деякий час відмовитися від підготовки до виборів для того, щоб сфокусуватися на досягненні кращої «позиції сили» в переговорах з Росією.

РОСІЙСЬКІ ПЕРЕДУМОВИ ПОЗИТИВНОГО СЦЕНАРІЮ

РОСІЯ ПРОДОВЖУЄ ВКЛАДАТИ ШАЛЕНІ РЕСУРСИ У ВІЙНУ ПРОТИ УКРАЇНИ, АЛЕ ЦЕ ПРИЗВОДИТЬ ДО ЗАГОСТРЕННЯ ВНУТРІШНІХ ПРОБЛЕМ В ПОЛІТИЦІ ТА ЕКОНОМІЦІ, РОЗБАЛАНСУВАННЯ ПОЗИЦІЙ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ ТА ПОВТОРНОГО КРАХУ МАШИНИ ПРОПАГАНДИ (ВЖЕ ВДРУГЕ – ПІСЛЯ ПЕРШОГО НИЩІВНОГО СПРОСТУВАННЯ МІФУ ПРО «КИЇВ ЗА 3 ДНІ»)

- **КРИЗОВІ СИМПТОМИ ВСЕРЕДИНІ РФ**
Невдачі Росії на фронті, наростання проблем в економіці; загальне послаблення режиму. Збільшення навантаження на російський бюджет через високі виплати новобранцям, водночас – продовження сплати завищеної ціни за не надто значні територіальні просування в Україні (нові антирекорди за втратами особового складу і техніки, відсутність

глобальних змін у ставленні до російських рядових бійців як до витратного матеріалу). Порушення координації між «баштами Кремля», зростання конфліктного потенціалу на місцях. Основою виступають такі лінії розколу: Кремль – місцеві еліти, влада загалом – пересічні росіяни, «титульна» нація – мігранти та локальні нацспільноти (татари, буряти, чеченці тощо), мегаполіси – периферія.

- **ХИТКІ ПОЗИЦІЇ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ**
Провал операцій Росії та її союзників в інших країнах світу. Війна в Україні, на яку спрямовані чималі армійські потуги Кремля, дозволяє черговим «щасливцям» скористатися вікном можливостей для вирішення накопичених за тривалий час проблем, вибратися з імперської сфери впливу, переорієнтуватися на нові баланси сил та геополітичні орієнтири.

СВІТОВІ ПЕРЕДУМОВИ ПОЗИТИВНОГО СЦЕНАРІЮ

ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ У СВІТІ ДОПОМАГАЄ ЗНОВУ СФОКУСУВАТИСЯ НА УКРАЇНІ, ЯКА ОТРИМУЄ ДОСТАТНЬО ДОПОМОГИ, АБИ ПРОДОВЖУВАТИ БОРОТЬБУ. ВОДНОЧАС ДО ВЛАДИ ПРИХОДЯТЬ СВІДОМІ РОСІЙСЬКОЇ ЗАГРОЗИ ПОЛІТИКИ, ЯКІ ДУМАЮТЬ І ПРО СВІЙ ЗАХИСТ ВІД ПОТЕНЦІЙНОГО АГРЕСОРА

- СВІТ СТАЄ БІЛЬШ БЕЗПЕЧНИМ

Врегулювання інших міжнародних конфліктів, повернення України на порядок денний світових медіа майже до рівня лютого 2022 року.

- СТІЙКІСТЬ ПЕРЕД ЗОВНІШНІМ РОСІЙСЬКИМ ВПЛИВОМ

Успішний захист виборів у західних країнах від впливу Росії, прихід до влади політичних партій, які підтримують Україну в захисті від російської агресії. Країни у підсумку посилюють військову допомогу, розглядаючи її як елемент стримування агресора та відтермінування (або уникнення) власної участі в майбутньому конфлікті, який може набути глобальних рис.

- ЗРОСТАННЯ ФОКУСУ НА ВЛАСНИХ ОБОРОННИХ ПОТРЕБАХ

Світ стає більш свідомим щодо реальних спроможностей РФ, не має ілюзій щодо можливості домовитися з нею про щось на вигідних умовах з гарантією дотримання будь-яких домовленостей. Рішення на кшталт виділення більшого відсотка ВВП на оборону чи навіть повернення строкової військової служби сприймаються як свідчення, що Захід активно готується до можливого протистояння.

- РОСІЯН (НАВІТЬ ОПОЗИЦІЙНИХ) ДЕДАЛІ АКТИВНІШЕ «СКАСОВУЮТЬ»

Країни світу переосмислюють ставлення до російської опозиції, еліти при звичаються до концепту «make Russia small again». Споживання російської культури у світі перестає бути модним чи престижним, принаймні поки триває війна та поки РФ сама не стала на шлях власної деімперіалізації.

ПОДІЇ В УКРАЇНІ ЗА УМОВ ПОЗИТИВНОГО СЦЕНАРІЮ

ДОБРЕ СКООРДИНОВАНА КОМУНІКАЦІЯ ВЛАДИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА, СКОРОЧЕННЯ ЛІНІЙ РОЗБРАТУ ЧЕРЕЗ ІНКЛЮЗИВНІ ПРАКТИКИ КОМУНІКАЦІЇ. УКРАЇНЦІ МЕНШЕ ВІДЧУВАЮТЬ ПЕСИМІЗМУ ЧЕРЕЗ ОБСТРИЛИ ТА ВТРАТИ

- ЗМІЦНЕННЯ ПАРТНЕРСТВ

Планування і здійснення спільних кампаній між різними державними інституціями, залучення недержавних акторів.

- ЗВУЖЕННЯ ЛІНІЙ РОЗБРАТУ

Розробка інклюзивних комунікаційних планів щодо соціально вразливих верств (ВПО, бійців тощо). Краще розуміння, чому люди вчиняють суперечливі кроки (повернення в окупацію, СЗЧ) – перший крок до системних реформ замість їх ігнорування. Конструктивний діалог із суспільством, скорочення деструктивної риторики між різними сторонами соціальних конфліктів (військові – цивільні, фронт – тил, влада – опозиція – громадяни). Марафон стабільно дає слово фактчекерам і конструктивній

опозиції, яка зменшує градус критики, а влада стежить за коректністю своїх заяв.

- ПОСИЛЕННЯ СТІЙКОСТІ УКРАЇНИ У ВІЙНІ

Фронт приносить окремі добрі новини. Повертається розуміння цілей війни, покращення оцінок діяльності МО та Генштабу. Що менше приводів для новин про обстріли та некрологів, то більш оптимістичні настрої. Перетворення повітряних тривог зі щоденного фактору стресу на важливе нагадування про воєнний час.

- ЗРОСТАННЯ ВІРИ УКРАЇНЦІВ У СВОЮ ДЕРЖАВУ ТА ВЛАСНІ СИЛИ

Оновлення стратегічного наративу довкола майбутнього України як сильної держави (на відміну від РФ). Цілісний наратив боротьби з корупцією, завдяки якому оцінки її успішності зростають.

- ДОВІРА ДО ВІЙСЬКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ ВЛАДИ, УКРАЇНЦІ НЕ ШУКАЮТЬ ПРАВДИ У РОСІЯН

Зменшення потреби в «альтернативних» (насправді російських) джерелах для пошуку правдивої інформації про фронт, підвищення уваги до офіційних ресурсів. Скорочення цитування російських інфлюенсерів. Поновлення уваги до своєї та західної культури на тлі послаблення російської пропаганди.

- ПОСТУПОВА ЗМІНА СПРИЙНЯТТЯ МОБІЛІЗАЦІЇ/РЕКРУТИНГУ

Формування сприйняття мобілізації як можливості для українців, формування здорової конкуренції бригад за мобілізаційний ресурс.

ПОДІЇ В РОСІЇ ЗА УМОВ ПОЗИТИВНОГО СЦЕНАРІЮ

ПОСИЛЕННЯ ЗАПИТАНЬ ДО РОСІЙСЬКОЇ ВЛАДИ, ПОСИЛЕННЯ ПРОБЛЕМ З МОБІЛІЗАЦІЄЮ, ВТРАТА КОНТРОЛЮ ЗА БЕЗПЕКОВОЮ СИТУАЦІЄЮ В РЕГІОНАХ, ДЕ СТРАЖДАЮТЬ ЯКЩО НЕ ВІД УКРАЇНСЬКИХ РАКЕТ, ТО ВІД ВЛАСНИХ ВЕТЕРАНІВ

- **РОСІЯНИ ПОЧИНАЮТЬ ВИСЛОВЛЮВАТИ ПРЕТЕНЗІЇ ПЕРЕДУСІМ ДО САМИХ СЕБЕ**
Перемикання агресивності росіян з України та Заходу на владу, частково на мігрантів та внутрішні етнічні меншини.
- **НЕМОЖЛИВІСТЬ ВЛАДИ В РФ КОНТРОЛЮВАТИ ПРОТЕСТНІ НАСТРОЇ**
Зростання критики російської влади, і не тільки антивоєнної, неможливість замовчувати або упереджати протести.
- **ДЕДАЛІ БІЛЬШІ ПРОБЛЕМИ РОСІЙСЬКОЇ МОБІЛІЗАЦІЇ/РЕКРУТИНГУ**
Скорочення можливостей рекрутингу в Росії через поширення наративу про "лузерство" ЗС РФ, гучне лускання фінансової бульбашки виплат за контракти з Міноборони, поява антимобілізаційних меседжів (зокрема, якщо Кремль таки наважиться провести ще одну хвилю мобілізації) на тлі браку усвідомлення, навіщо комусь особисто йти воювати.
- **НЕГАТИВНИЙ ІМІДЖ «ГЕРОЇВ СВО»**
Посилення помітності критики на адресу ветеранів «СВО», усвідомлення, що вони несуть проблеми для решти населення РФ, підвищуючи криміногенність. Це сприятиме утвердженню наративу про хаос у російському тилу і неспроможність влади запропонувати звичайним росіянам прийнятні соціальні ліфти, окрім служби в ЗС РФ.
- **ВІДЧУТТЯ ЩЕ БІЛЬШОЇ НЕБЕЗПЕКИ ПРИКОРДОННЯМ (І НЕ ЛИШЕ)**
Зростає впевненість, що від далекобійних ударів «Паляницею» чи «Рутою» неможливо сховатися на жодному клаптику принаймні європейської частини РФ. Відчуття мешканців Білгорода чи Курська дедалі більше нагадують будні мешканців Харкова, яких ледь не щодня обстрілюють КАБаами.
- **ВИСМІЮВАННЯ ПОДІЙ В РФ ЗРОСТАЄ**
Що більше криз, то більше в інфопросторі мемів щодо них.

ПОДІЇ У СВІТІ ЗА УМОВ ПОЗИТИВНОГО СЦЕНАРІЮ

СВІТ ПРИЙМАЄ ЙМОВІРНІСТЬ ЗНАЧНОГО ПОСЛАБЛЕННЯ РФ ТА НАВІТЬ ЇЇ ЗНИКНЕННЯ ЯК СУБ'ЄКТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН, ЧЛЕНСТВО УКРАЇНИ В ЄС ТА НАТО СТАЄ ПРЕДМЕТОМ КОНСЕНСУСУ, ДИПЛОМАТІЯ ЗА ПІДТРИМКИ МІЦНОГО СИЛОВОГО БЛОКУ ДАЄ НОВУ НАДІЮ, ПОПУЛЯРНІСТЬ САМОГО БРЕНДУ УКРАЇНИ ЗРОСТАЄ, А САТЕЛІТИ РФ ЗА КОРДОНОМ ЗАНЕПАДАЮТЬ

- ІДЕЯ MAKE RUSSIA SMALL AGAIN СТАЄ ПРИЙНЯТНОЮ

Еліти на Заході звикають до думки про те, що Росію можливо перемогти (навіть якщо це ядерна держава). Світ позбувається страхів навіть щодо потенційного розпаду РФ на менші державні утворення (у випадку врегулювання контролю за ЯЗ).

- ЗРОСТАННЯ СПРИЙНЯТТЯ УКРАЇНИ ЯК ЧЛЕНА МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Зростає впевненість у потрібності України як члена ЄС та НАТО, що допомагає прискорити діалог про

практичні кроки щодо вступу в обидві організації та усунути можливі політичні перешкоди.

- ТРИУМФ УКРАЇНСЬКОЇ SOFT POWER

Органічна позитивна комунікація іноземцями здобутків України в різних сферах (як-от поп-культура). Одні популярні продукти підтягують за собою увагу до інших. Різні українські діячі та колективи – письменники, співаки, оркестри – збирають аншлаги. Пісні стають лідерами прослуховувань, фільми – всесвітньо відомими.

- ПРОДОВЖЕННЯ ПАРАДУ ПОВАЛЕННЯ АВТОРИТАРНИХ РЕЖИМІВ

Світ стежить за падінням чергових диктатур у прямому ефірі (як було з постійним оновленням карт просування повстанців Сирією). Світові актори висловлюють підтримку новоствореним урядам та сподівання на перехід таких країн до демократії.

ЧАСТИНА ДРУГА: БАЗОВИЙ СЦЕНАРІЙ

УКРАЇНСЬКІ ПЕРЕДУМОВИ БАЗОВОГО СЦЕНАРІЮ

ВЕЛИКІ ШАНСИ НА КОМУНІКАЦІЙНУ СТАГНАЦІЮ: ПРИНЦИПОВИХ ЗМІН НЕ ВІДБУВАЄТЬСЯ, ВСЕ ПРАЦЮЄ, І ЙОГО НЕ ТОРКАЮТЬСЯ. ПІДСИЛЕННЯ СПІКЕРІВ З СОЦІАЛЬНИМИ НАРАТИВАМИ, АКТИВІЗАЦІЯ ПЕРЕДВИБОРЧОЇ БОРОТЬБИ

- ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА ВЛАДИ НЕ ЗМІНЮЄТЬСЯ.

Спроби скоріш утримувати рейтинг влади (тим більш в контексті можливих виборів), ніж демонструвати відкритість та прозорість. Комунікувати важливість євроінтеграції – але не демонструвати зрушень в цьому напрямку. Продовження контролю над доступними медіа і ігнорування запитів інших видань.

- ПРИХОВУЮТЬСЯ СКЛАДНОЩІ НА ФРОНТІ.

Зростання помітності розбіжностей між офіційними та осінтерськими картами бойових дій, в певних випадках вони складають до 5-7 км. Публічність

контролю над населеними пунктами стає одним із факторів ухвалення рішення про те, чи «покласти» там певний підрозділ.

- УКРАЇНЦІ ВТОМЛЕНІ І РОЗДРАТОВАНІ, ЦЕ ВІДБИВАЄТЬСЯ НА СОЦМЕРЕЖАХ.

Громадян виснажують тривоги, порушення режиму сну, непередбаченість проблем зі світлом та транспортом. Загалом моральний стан не покращується з кожним роком, і вплинути на це держава не може.

- УКРАЇНА СТАЄ ДЕДАЛІ МЕНШ СУБ'ЄКТНОЮ ДЛЯ ПАРТНЕРІВ.

Розмови про необхідність переговорів, пропозиції щодо поступок саме з боку України, а не Росії, спроби іноді обговорювати її без неї – все підсвідомо веде до певного зменшення відчуття суб'єктності у партнерів. Чинник проявляється на маргінесах риторики і не є офіційною позицією переважної більшості країн, але звучатиме від умовних Угорщини, Словаччини і найбільш одіозних прихильників Д.Трампа (сам він скоріш тактично утримається від таких заяв, за кількома емоційними винятками).

РОСІЙСЬКІ ПЕРЕДУМОВИ БАЗОВОГО СЦЕНАРІЮ

РОСІЯ ПІДТРИМУЄ ВЛАСНЕ ІСНУВАННЯ РІВНО НАСТІЛЬКИ, АБИ МАТИ ЗМОГУ Й НАДАЛІ ВЕСТИ ВІЙНУ ПРОТИ УКРАЇНИ. ВЛАДА КОНСОЛІДУЄТЬСЯ ІЩЕ СИЛЬНІШЕ, РОБИТЬ СТАВКУ НА ВЕТЕРАНІВ «СВО». ОПОЗИЦІЯ ПРОСУВАЄ ВЛАСНІ ІНТЕРЕСИ ТА ВІДІРВАНА ЯК ВІД РОСІЙСЬКОГО КОНТЕКСТУ, ТАК І ВІД УКРАЇНСЬКОГО

- ПРОДОВЖЕННЯ БОРОТЬБИ ЗА ВИЖИВАННЯ ІМПЕРІЇ.

Балансування на межі катастрофи в усіх ключових сферах державного життя: соціальній, економічній, державницькій. Тривають точкові бунти у «хитких» регіонах (Дагестан, Башкортостан тощо). Перерозподіл фінансів з огляду на військову машину спричиняє урізання частини соцвиплат. Влада намагається тримати під контролем економіку, що розвалюється через санкційний тиск. (імпортозаміщення, державне втручання у курс валют тощо).

- ЗБЕРЕЖЕННЯ КОНСОЛІДАЦІЇ В РОСІЙСЬКІЙ ВЛАДІ.

Орієнтація на правлячу партію (ЄР) та її сателітів у законотворчому та управлінському процесах. Псевдоопозиція (з одного боку КПРФ, з іншого – провоєнні діячі) й надалі вимагає більш жорстких дій на фронті. Триває набір на програму «Время Героев»: ветеранів «СВО» штучним шляхом заводять до влади на всіх рівнях (особливо місцевому).

- РОСІЙСЬКА ОПОЗИЦІЯ ЗА КОРДОНОМ ЗАЛИШАЄТЬСЯ В ОБРАЗІ ЖЕРТВИ.

Російські опозиційні діячі (особливо учасники обміну політв'язнями) віддаляються від наративів протестів та

боротьби, які просував за кордоном «ФБК». Проводять зустрічі та мітинги, на яких правлять про «прекрасну Росію майбутнього». Акцентують увагу на ключовій тезі – «це війна Путіна, а не росіян». Інтегруються у культурну та наукову сферу, у роботах «досліджуючи» бідний, поневолений диктатором російський народ.

- ФРОНТ ЛИШАЄТЬСЯ ПРОБЛЕМНИМ.

Пропагандисти й далі коментують фронт екзальтовано, вишукуючи сенсації в бойових діях. Головна ціль – захоплення всього Донбасу та просування на Дніпро, Запоріжжя, Харків. Посилюється нестача особового складу.

СВІТОВІ ПЕРЕДУМОВИ БАЗОВОГО СЦЕНАРІЮ

ІНТЕРЕС ДО УКРАЇНИ І ДАЛІ ЗНИЖУЄТЬСЯ, СВІТ НАМАГАЄТЬСЯ ДОМОВИТИСЬ ІЗ РФ БЕЗ УЧАСТІ УКРАЇНИ. ЛОКАЛЬНІ КОНФЛІКТИ У СВІТІ СПАЛАХУЮТЬ, АЛЕ НЕ СПОНУКАЮТЬ ДО АКТИВНИХ ДІЙ. СХІДНА ЄВРОПА ТА БАЛТІЯ ТРИВОЖНО ГОТУЮТЬСЯ ДО ВІЙНИ

- ПОВЗУЧЕ ПОСЛАБЛЕННЯ СУБ'ЄКТНОСТІ УКРАЇНИ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ.

Наростає втома від України, через те заклики про допомогу сприймаються як шаблонні. Спершу ніби випадково порушується принцип «нічого про Україну без України», адміністрація Д.Трампа акцентує на «слабкості та залежності» України від західних ресурсів.

- ЗБЕРЕЖЕННЯ НАПРУЖЕНОСТІ В ОКРЕМИХ КРАЇНАХ ЗА УЧАСТІ РФ.

Подальша мілітаризація найближчих до РФ країн, підготовка до можливої ескалації (Польща, країни Балтії, нові країни НАТО). Можливі провокації у Придністров'ї. Підтримка нового проросійського режиму у Грузії. Локальні конфлікти за участі ПВК «Вагнер» в африканських країнах.

- НЕЗМІННА НЕРІШУЧИСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЛІДЕРІВ.

Спроби угамувати «ескалацію» та максимально затягнути передачу Україні необхідної зброї. Нагадування про вже передану зброю як аргумент не передавати нову. Заклики до перемовин та/або «заморозки» конфлікту замість конкретної військової допомоги. Заплющування очей на провокації РФ (дрони над країнами НАТО), ігнорування замість відповіді.

ПОДІЇ В УКРАЇНІ ЗА УМОВ БАЗОВОГО СЦЕНАРІЮ

В УКРАЇНІ НАРОСТАЮТЬ СУПЕРЕЧНОСТІ МІЖ РІЗНИМИ ГРУПАМИ НАСЕЛЕННЯ, ОБ'ЄДНУЮТЬ У ЦІЙ СИТУАЦІЇ ЛИШЕ ВЕЛИКІ ФРОНТОВІ ДОСЯГНЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ ТАКИХ), СПОСТЕРІГАЄТЬСЯ ПЕВНЕ РОЗЧАРУВАННЯ І В ЗАХІДНИХ ПАРТНЕРАХ

- **ЗБІЛЬШЕННЯ ДИСТАНЦІЇ МІЖ «ВІЙСЬКОВИМИ» ТА ЦИВІЛЬНИМИ.**
До першої групи також належать волонтери та родичі військових. Частка розважального контенту зростає, адже, мовляв, люди втомилися, і їм треба переключитися. Конфлікти між тими, що донатять, та тими, кому не вистачає на базові потреби (не завжди щиро). Критика військових за ситуацію на фронті. Згадки про довоєнне життя. Дискусії щодо поганого миру. На цій риториці в інфопростір потроху повертаються представники ОПЗЖ.
- **ЗРОСТАННЯ ПСЕВДОПАТРІОТИЗМУ.**
Помітні діячі, які говорять про шлях України, захищають мову та ін., при цьому часто не задіяні в зборах або інших діях на підтримку ЗСУ та навіть не соромляться цього.
- **ДО ЗАХОДУ СТАВЛЯТЬСЯ ДЕДАЛІ СКЕПТИЧНІШЕ.**
Співпраця не припиняється, але неофіційні спікери саркастично відкликаються про глибоку занепокоєність, офіційні іноді у відповідь на заяви Заходу нагадують про суб'єктність країни, загалом при всій повазі дедалі більше помітна десакралізація світових інститутів, скорочення підтримки вступу до них.
- **АНТИРЕЙТИНГ МОБІЛІЗАЦІЇ ВИСОКИЙ.**
На нього впливають як локальні зловживання ТЦК (які активно розкручуються профільними пабліками з проросійськими коренями), так і загалом поступове зменшення кількості пасіонаріїв, не вистачає комунікації, яка б заохочувала та пояснювала.
- **ЗРОСТАЄ ВТОМА ВІД ВІЙНИ.**
Настрої українців через втому потроху рухаються в бік перемир'я, суспільство не хоче задачі України, але готове на більші поступки. Зростає соціальна прийнятність заморозки бойових дій по ЛБЗ та виходу з Курщини.
- **БІЛЬШАЄ ПСЕВДОЕКСПЕРТІВ.**
Інформації в публічному просторі багато, замість збільшення обізнаності, аудиторія починає розділятися по лінії довіри до різних спікерів.

ПОДІЇ В РОСІЇ ЗА УМОВ БАЗОВОГО СЦЕНАРІЮ

ПРОБЛЕМИ В РОСІЇ НАРОСТАЮТЬ ТАК САМО СТІМКО, ЯК І В УКРАЇНІ. ОДНІЄЇ ЛИШЕ КОМУНІКАЦІЇ ПОЧИНАЄ НЕ ВИСТАЧАТИ ДЛЯ УТРИМАННЯ НА ПЛАВУ ДЕРЖАВНОЇ МАШИНИ

- СПРОБИ ПОСИЛИТИ ПОЗИЦІЇ РФ У СВІТІ ПІД СОУСОМ ЕКОНОМІЧНОЇ СПІВПРАЦІ.

БРІКС просуватимуть як гідну альтернативу західним альянсам (ЄС, НАТО), у першу чергу орієнтуючись на економічні бенефіти союзу. Російська дипломатія дотримується східного вектору (Китай, Іран, КНДР, Індія) та намагається залучити країни Південної Америки й Африки. Водночас триває обережна робота із налагодження стосунків із європейськими лідерами, особливо тими, хто поступово зменшуватиме підтримку України.

- ЗВЕРНЕННЯ ДО ІСТОРИЧНИХ ПЕРЕМОГ В ЕТАПИ СТАГНАЦІЇ НА ФРОНТІ.

Засмічення інфопростору привітаннями із численними мілітарними святами РФ.

2025 року РФ святкуватиме 80-річчя перемоги у ДСВ, цей інфопривід буде гучним упродовж усього року. Згадуватимуть і минулі здобутки вже під час «СВО», як-от облогу «Азовсталі» або взяття Бахмута.

- НАРОСТАННЯ ВТОМИ ВІД ВІЙНИ У ВІДДАЛЕНИХ РЕГІОНАХ ТА БАЙДУЖОСТІ, ЗВИКАННЯ У ПРИФРОНТОВИХ.

Незмінна ситуація на фронті стане звичною для жителів прифронтових областей РФ. Лінія розділення між ними та росіянами із глибинки ставатиме чіткішою; перші страждатимуть від нерозуміння та звикатимуть до нових реалій, другі будуть дистанціюватись від війни, жити звичним життям.

- ОПОЗИЦІЯ ЗАКЛИКАТИМЕ ДО ПЕРЕМОВИ НА БУДЬ-ЯКИХ УМОВАХ.

При цьому звертатимуться не до В.Путіна, а до нового лідера США Д.Трампа та до В.Зеленського.

- КРИЗА КОМУНІКАЦІЇ З ДОБРОВОЛЬЦЯМИ ПРИЗВЕДЕ ДО РАДИКАЛЬНИХ ДІЙ ВЛАДИ.

Масштабні заходи із залучення росіян до військових дій рано чи пізно стають недостатніми для забезпечення цілісного війська, і влада буде змушена мобілізувати громадян жорсткими методами («бусифікація», залякування, шантаж тощо).

ПОДІЇ У СВІТІ ЗА УМОВ БАЗОВОГО СЦЕНАРІЮ

УКРАЇНА ПОСТІЙНО БОРЕТЬСЯ ЗА ПОРЯДОК ДЕННИЙ НА ЗАХОДІ, ЧАСТО ЦЯ БОРОТЬБА ВЕДЕТЬСЯ З «ОПОЗИЦІЙНИМИ» РОСІЯНАМИ

- УКРАЇНЦІ ТА РОСІЙСЬКА ОПОЗИЦІЯ ЗА КОРДОНОМ БІЛЬШЕ КОНФЛІКТУЮТЬ.

Хитка підтримка України за кордоном створює сприятливий клімат для російської опозиції, яка гучніше почне боротись за власні права та просувати вигідну їй адженду. Частина українців частіше показови зриває їхні заходи, чим викликає несприйняття з боку «господарів». Тим часом втома українців-релокантів від мітингів, спроби вжитись у західний соціум та позбутись ярлика «біженців» часто роблять їх менш активними у просуванні інтересів України.

- ПОСТІЙНА БОРОТЬБА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ІНСТИТУЦІЙ ЗА ДОВІРУ.

Помітний євроскептичний дискурс у багатьох країнах ЄС через імпотентність інституцій, показану під час війни. Повільне зниження підтримки України навіть попри зміну лідерів (як-от у Німеччині).

- УКРАЇНА НА ПОРЯДКУ ДЕННОМУ ЛИШЕ У КІЛЬКОХ КРАЇНАХ.

Активна та постійна увага до проблем України – перш за все в країнах, що безпосередньо відчувають загрозу з боку РФ (Польща, країни Балтії, Скандинавії). Натомість доведеться докладати зусиль, аби про Україну не забували у країнах Західної Європи та у США за нової адміністрації. Поступово світ звертатиме увагу на нові тригери, звикатиме до плинності війни в Україні.

ЧАСТИНА ТРЕТЯ: НЕГАТИВНИЙ СЦЕНАРІЙ

УКРАЇНСЬКІ ПЕРЕДУМОВИ НЕГАТИВНОГО СЦЕНАРІЮ

ЗАГОСТРЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ БОРОТЬБИ І НЕСПРОМОЖНІСТЬ ВЛАДИ ЕФЕКТИВНО РЕАГУВАТИ НА КРИЗИ ПІДРИВАЮТЬ ЇЇ ЛЕГІТИМНІСТЬ, СТВОРЮЮЧИ УМОВИ ДЛЯ ПОЛІТИЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ. ВОДНОЧАС ВТРАТА ВІЙСЬКОВОЇ СПРОМОЖНОСТІ, ПОСИЛЕННЯ МОБІЛІЗАЦІЙНОГО ТИСКУ ТА ЦЕНЗУРА ПОСИЛЮЮТЬ СОЦІАЛЬНУ НАПРУГУ

- ПОСИЛЕННЯ ПЕРЕДВИБОРЧОЇ БОРОТЬБИ.

Влада не може стримати передвиборчу боротьбу, політична конкуренція ставиться вище за національні інтереси. Це послаблює країну та відкриває можливості для проросійських сил, які грають на суспільному невдоволенні. Опоненти вдаються до радикальної огульної взаємної критики.

- СЛАБКІСТЬ КОМУНІКАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ.

Влада не спроможна ефективно реагувати на політичні та соціальні кризи, що призводить до втрати довіри населення. Відсутність стратегії та затримки в ухваленні рішень створюють інформаційний вакуум, який швидко заповнюється опонентами та ворожою пропагандою, що посилює суспільне невдоволення та дестабілізує ситуацію.

- ВТРАТА ВІЙСЬКОВОЇ СПРОМОЖНОСТІ.

Зниження ефективності ППО через виснаження, поразки на фронті та втрати союзників ставлять під загрозу оборону. Через прорив ворога втрачаються території, а неефективна комунікація лише більше демотивує. Це створює додаткові економічні та демографічні проблеми, сприяючи зростанню міграції та посиленню соціальної напруги серед населення.

- ЖОРСТКІША МОБІЛІЗАЦІЙНА ПОЛІТИКА.

Запровадження жорсткішої мобілізаційної політики без належних пояснень, каральні заходи та послаблення підготовки новобранців викликають соціальне напруження та знижують ефективність армії.

- ПОСИЛЕННЯ ЦЕНЗУРУВАННЯ МЕДІА.

Влада посилює контроль над медіа, обмежуючи свободу слова та блокуючи критичні до неї видання. Це призводить до зростання напруженості та зниження довіри населення.

- КРИЗА УПРАВЛІННЯ ТА ПРОРОСІЙСЬКИЙ ВПЛИВ.

Зростання впливу проросійських діячів у владі в результаті як свідомої політики зрадників, так і халатності в кадрових призначеннях. Це створює управлінську кризу, підриває довіру до уряду, посилює політичні конфлікти всередині країни.

РОСІЙСЬКІ ПЕРЕДУМОВИ НЕГАТИВНОГО СЦЕНАРІЮ

РОСІЯ ПОГЛИБЛЮЄ СВІТОВУ ВІЙНУ, ВІДКРИВАЮЧИ НОВІ ФРОНТИ, ВКЛЮЧАЮЧИ КРАЇНИ НАТО, ДЕСТАБІЛІЗУЄТЬСЯ ГЛОБАЛЬНА БЕЗПЕКА. ВОДНОЧАС, КРЕМЛЬ НАМАЦУЄ ПОТЕНЦІАЛ ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ, ЗМЕНШУЮЧИ ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД ЗАХІДНИХ РИНКІВ І ВДОСКОНАЛЮЮЧИ ПРОПАГАНДУ, ЩОБ ПОСИЛИТИ СВІЙ ВПЛИВ НА УКРАЇНУ ТА СВІТ

- **МАСШТАБУВАННЯ ВІЙНИ.**

Росія розширює світовий конфлікт, відкриваючи нові фронти, у тому числі з країнами НАТО. Це може включати інтенсифікацію гібридних атак та спроби створення нових гарячих точок, зокрема в регіонах, що ослаблюють «прозахідний» блок. Такі дії сприяють дестабілізації глобальної ситуації, погіршуючи міжнародні відносини та посилюючи напругу в світі. РФ та її союзники здатні навіть в близькій перспективі ескалювати ситуацію у різних локаціях, як-от Корейський півострів, Близький Схід, Південна Америка.

- **ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РОСІЇ.**

Росія знаходить способи вирішення своїх економічних проблем, зокрема через зняття санкцій, укладення стратегічних угод з Китаєм та іншими країнами, а також подолання економічних обмежень. Це дозволяє зміцнити її економіку, зменшити залежність від західних ринків і створити нові економічні союзи, що підвищує її вплив на міжнародній арені.

- **РОСІЙСЬКА ПРОПАГАНДА АДАПТУЄТЬСЯ ДО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА.**

Росія значно удосконалює свої методи пропаганди, вперше замислившись про

соціальні, культурні та політичні особливості українців. Це дозволяє їй ефективніше впливати на громадську думку, орієнтуючись на розбіжності всередині країни.

- **ПОСИЛЕННЯ ЦЕНЗУРИ В РОСІЇ: ЗАКРУЧУВАННЯ ГАЙОК.**

У Росії продовжує посилюватися контроль над медіа та інформаційним простором, що включає блокування незалежних медіа та обмеження доступу до альтернативних джерел інформації. Ці заходи спрямовані на зменшення впливу опозиційних сил і посилення авторитарного контролю.

СВІТОВІ ПЕРЕДУМОВИ НЕГАТИВНОГО СЦЕНАРІЮ

УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ ВИТІСНЯЄТЬСЯ З ПОРЯДКУ ДЕННОГО НА ТЛІ ЗРОСТАННЯ РОЗБІЖНОСТЕЙ У НАТО ТА ПОЯВИ НОВИХ ГРАВЦІВ, ЯКІ НАПОЛЯГАЮТЬ НА МИРІ ЗА БУДЬ-ЯКУ ЦІНУ

- **НАРОСТАННЯ СУПЕРЕЧНОСТЕЙ З СОЮЗНИКАМИ**

Розбіжності з союзниками щодо ключових питань знижують рівень військової та фінансової підтримки України. Це, у свою чергу, призводить до маргіналізації України в процесах ухвалення важливих рішень та ослабляє її міжнародну позицію.

- **ЗРОСТАННЯ ВПЛИВУ «ХОРОШИХ РУССКИХ» У СВІТІ**

Зосередження уваги на «хороших русских», зокрема в культурній сфері,

призводить до нормалізації іміджу Росії в світі. Це сприяє створенню позитивного образу, що ослаблює міжнародну підтримку України та посилює розкол у світовому співтоваристві.

- **ПЕРЕМОГА РАДИКАЛЬНИХ СИЛ У КРАЇНАХ НАТО**

Отримання ультраправими чи ультралівими партіями у країнах НАТО можливості впливати на владу призводить до політичної дестабілізації в альянсі, що шкодить його єдності і

здатності ухвалювати рішення. Це створює ризики для подальшої підтримки України та послаблює спільну позицію НАТО щодо протидії російській агресії.

- **ПОСИЛЕННЯ РОСІЙСЬКОГО ВПЛИВУ НА УКРАЇНЦІВ ЗА КОРДОНОМ**

Росія активізує свої зусилля з впливу на українців у світі, використовуючи культурні, інформаційні та політичні інструменти для маніпуляцій громадською думкою. Розкол серед українських мігрантів посилюється.

ПОДІЇ В УКРАЇНІ ЗА УМОВ НЕГАТИВНОГО СЦЕНАРІЮ

КОМУНІКАЦІЙНІ ПОМИЛКИ, ПІДСИЛЕНІ ПОГАНИМИ НОВИНАМИ З ФРОНТУ, ЗОКРЕМА ДИПЛОМАТИЧНОГО, МОЖУТЬ ПРИЗВЕСТИ ДО ОБВАЛУ ЕКОНОМІКИ, МОТИВАЦІЇ УКРАЇНЦІВ ДО СПРОТИВУ, ДО ГОТОВНОСТІ ДОМОВЛЯТИСЯ З АГРЕСОРОМ

- «ВОРОГ НЕ У КРЕМЛІ!»

Різно зростає група, яка ненавидить когось із українських політиків, перш за все владу, не менше за росіян (або й сильніше), з різних причин: примус до мобілізації, неможливість демобілізації, провал боротьби з корупцією, відсутність еліт в окопах, неповага з боку партнерів.

- ЖОРСТКИЙ ЗАПИТ НА ВИБОРИ.

Суспільний консенсус щодо того, що «владу потрібно переобрати попри війну!», підкріплений тиском партнерів.

- ЩЕ БІЛЬШИЙ СПЛЕСК СЗЧ.

З огляду на прийнятність такої альтернативи (фактична безкарність, суспільна толерантність), зростає кількість випадків СЗЧ, передусім серед щойно примусово мобілізованих та добровольців першої хвилі.

- ПРОРИВИ ВОРОГА НЕ ЛЯКАЮТЬ.

Успішні російські операції, навіть за межами Донеччини, можуть не призвести до сплеску соціальної мобілізації для організації відсічі, особливо за умови комунікації їх у нинішньому напівпасивному режимі.

- ЗАПИТ НА МИР «ТУТ І ЗАРАЗ» ЗА МАЙЖЕ ВСЯКУ ЦІНУ.

Готовність суспільства до істотних поступок агресору задля негайного припинення вогню (окрім роззброєння, членства в ЄС чи здачі неокупованих нині територій поза Донеччиною). Такими «прийнятними» поступками можуть стати членство в НАТО, статус російської мови, УПЦ, легалізація проросійських полісил, і навіть дискусії на тему юридичного визнання російського статусу окремих ТОТ задля «тривалого та стійкого миру».

- КОЛАПС ОФІЦІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.

Втрата довіри до офіційних джерел інформації на користь передусім приховано-проросійських, що просувають капітулянтські наративи.

- ДЕПРЕСІЯ ЧЕРЕЗ ОБСТРИЛИ

Її може спровокувати неспроможність ППО захистити енергетику, та, зрештою, дезінтеграція тягlosti проукраїнського інформаційного простору на тлі тривалих блекаутів.

- ОБВАЛ КУРСУ ГРИВНІ

Може статися не з економічних причин, а через комунікаційні провали влади, зокрема НБУ, на тлі шокуючих новин, як от щодо припинення фінансової допомоги від партнерів.

- ВТРАТА ЄДНОСТІ

Радикальне поглиблення ліній розділення, передусім між «фронтом» і «ТИЛОМ».

ПОДІЇ В РОСІЇ ЗА УМОВ НЕГАТИВНОГО СЦЕНАРІЮ

РОСІЯ МОЖЕ ОСТАТОЧНО ПРОРВАТИ БЛОКАДУ МІЖНАРОДНОЇ ІЗОЛЯЦІЇ, ПОСИЛИТИ СПРОМОЖНОСТІ ПРОПАГАНДИ, НАБУТИ АВТОРИТЕТУ СЕРЕД НЕЗАХІДНИХ КРАЇН ТА ВНУТРІШНЬО КОНСОЛІДУВАТИСЯ ДОВКОЛА НЕОІМПЕРСЬКОЇ ІДЕОЛОГІЇ ПУТІНА, НАБЛИЗИТИСЯ ДО ГОТОВНОСТІ СПРИЙНЯТИ ТРАНЗИТ ПЕРСОНАЛІСТСЬКОЇ ВЛАДИ БЕЗ ЗМІНИ СУТНОСТІ РЕЖИМУ

- ПОСИЛЕННЯ СПРОМОЖНОСТЕЙ ПРОПАГАНДИ.

Посилення впливу не лише на українське суспільство, але й на власну аудиторію – через побудову one voice policy між офіційною комунікацією та z-інфлюенсерами; а також на Захід – через утвердження тез про непереможність Росії та, з іншого боку, про втрату можливостей від вигідної торгівлі з нею.

- ПОСЛАБЛЕННЯ ІЗОЛЯЦІЇ, САНКЦІЙ, ПОДАНЕ ЯК ПЕРЕМОГА РОСІЇ

Можливе з боку Заходу як передумова для початку переговорного процесу. Буде презентоване росіянам пропагандою як крок до перемоги у війні та як заохочення до подальших ескалацій.

- ПУТІН ЗАМИСЛЮЄТЬСЯ НАД ІСНУВАННЯМ РАШИЗМУ ПІСЛЯ СЕБЕ

Російському диктатору на тлі посилення внутрішньої стабільності та переможних настроїв спадає на думку ідеологічно оформити свій режим у суспільній свідомості, включаючи розвиток наративу про те, «Що буде з Росією після Путіна?» зі зміщенням фокусу з особистості наступника на його відповідність ідеологічним критеріям.

ПОДІЇ У СВІТІ ЗА УМОВ НЕГАТИВНОГО СЦЕНАРІЮ

ЗАХІД ВІДМОВЛЯЄ УКРАЇНІ В СУБ'ЄКТНОСТІ ЗАДЛЯ ЯКНАЙШВИДШОГО ПРИПИНЕННЯ ВІЙНИ, ЇЇ МІСЦЕ В ЛІБЕРАЛЬНОМУ ПОРЯДКУ ДЕННОМУ ЗАЙМАЮТЬ «ХОРОШІ РОСІЯНИ», ЩО ЗМАГАЮТЬСЯ ТАМ З ПРИХИЛЬНИКАМИ REALPOLITIC

- **«ПРО УКРАЇНУ БЕЗ УКРАЇНИ».**
Прихильники Realpolitic педалюють швидкі переговори про мир на не вигідних для України умовах, це стає нормою, поширюється імідж України як держави, що тільки заважає та висуває нереалістичні вимоги.
- **«ХОРОШІ РОСІЯНИ» ПЕРЕХОПЛЮЮТЬ ПОРЯДОК ДЕННИЙ.**
Місце України в західному інфопросторі займають «хороші росіяни», до позиції яких також дослухається значна частина українців та політикуму нейтральних держав.
- **УВАГА СВІТУ ВІДВОЛІКАЄТЬСЯ НА ІНШІ ВІЙНИ ТА КОНФЛІКТИ.**
Слабка комунікація назовні жохить російської агресії проти України у сполученні з трирічною втомою від цієї війни призведе до критичної втрати світової уваги, зокрема у момент потенційних перемовин про припинення вогню.

1. РЕКОМЕНДАЦІЇ, ВЖЕ ОПИСАНІ ДЕТАЛЬНО В ПЕРЕДУМОВАХ ПОЗИТИВНОГО СЦЕНАРІЮ.

- Змінити комунікаційну політику влади, запровадивши координацію кампаній між різними відомствами.
- Владі відмовитися від уявлення про непідконтрольні медіа як про «недружні».
- Змінити підходи до боротьби з російською дезінформацією, фокусуючись не на фактчекінгу, а на створенні стратегічного наративу.
- Усталення чесної комунікації щодо бойових дій.
- Остаточне переведення рекрутингу і навіть мобілізації на рівень бригад.
- Відмова політсил від підготовки до виборів, щоб сфокусуватися на досягненні кращої «позиції сили» в переговорах з Росією.
- Зміна підходів до медіаосвіти на всіх рівнях, базове роз'яснення про стратегічні наративи.

2. ОКРЕМІ РЕКОМЕНДАЦІЇ.

- **ПОТЕНЦІЙНІ ПЕРЕГОВОРИ: ПОТРІБНО КОМУНІКУВАТИ ПРОЦЕС ТОГО, ЯК МИ ДОСЯГАЄМО ПОЗИЦІЙ СИЛИ.**
Досягнення кращих умов для переговорів (гарантії безпеки, поставки зброї, утримання територій тощо) варто розгортати в історію, за якою можна стежити: якщо буде конкретніше окреслено кінцеву мету, і будуть чіткі індикатори її досягнення, то можна буде запустити процес стеження за цими «перегонами».
- **ТРАНСЛЮВАТИ ДУМКУ, ЩО ПЕРЕМОГТИ РОСІЮ У ВІЙНІ НА ВИСНАЖЕННЯ МОЖНА, АЛЕ КРАЩЕ – АСИМЕТРИЧНІ ДІЇ.**
Розвивати вже присутню в інфопросторі думку про те, що Росія підходить до межі виснаження, падіння режиму в Сирії - свідчення того, що вона близька до переломного моменту, і її треба лише «підштовхнути». Додавати, що Україна зможе дотягнути до цього часу, якщо партнери допоможуть і, особливо, якщо

всі житимуть за принципом «або в ЗСУ, або для ЗСУ». Тобто, навіть у війні на виснаження перемогти Росію можна. А проте це буде зависокою ціною, а тому краще продовжити діяти асиметрично.

- **ВАРТО ПОСИЛИТИ БРЕНД РОЗУМНИХ КОМБРИГІВ ТА КОМБАТІВ.**
Особисті бренди таких командирів можуть стати запорукою мобілізації до їхніх підрозділів, а також підвищать їхню опірність російській пропаганді, яка вже зображає їх як ворогів, сприяти здоровій конкуренції між бригадами за бійців. Загалом представлення командування ЗСУ як «команди» допоможе зміцнити його бренд на тлі атак на нього.
- **ПОЗИЦІОНУВАТИ НЕЩОДАВНО МОБІЛІЗОВАНИХ ЯК МОТИВОВАНИХ ТА ПРОФЕСІЙНИХ.**
Варто розповідати про бекграунд тих людей, які лише нещодавно почали служити, про їхню мотивацію і професійність, щоб подолати стереотип про те, що зараз до війська потрапляють лише «ухилянти-невдахи».

- **ЗНАДОБИТЬСЯ ВІЗУАЛЬНО ВПІЗНАВАНИЙ ОБРАЗ УКРАЇНСЬКОЇ ЗБРОЇ.**

Оскільки українські збройні бренди, такі, як «Паляниця», «Пекло» та «Рута», стають дедалі важливішими, варто розробити спільний образ української оборонки, максимально відмінний від російської: не масивний та загрозливий, а максимально «розумний» та витончений.

Цього можна досягнути через брендування, через виставки зброї, сфотографованої з правильним ракурсом тощо.

- **ПОВЕРНЕННЯ МІГРАНТІВ: НЕОБХІДНА ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ЦІЄЇ МЕТИ ДЛЯ НИХ – «КОЛИСЬ ПОВЕРНУТИСЯ».**

Зараз ми говоримо про повернення українців, не говорячи з ними самими, а тільки з західними посадовцями. Ми не пропонуємо їм навіть мрії – колись повернутися. Не кажучи вже про чіткий план. Така мрія – це має бути образ майбутнього, яке настане після перемоги. Картинка «країни можливостей» для кожного, приваблива на тлі не надто солодкого життя десь у Німеччині чи Польщі.

- **РОЗПОВІДАТИ РОСІЯНАМ ПРО «ФІНАНСОВУ ПІРАМІДУ РЕКРУТИНГУ».**

Пояснювати в комунікації на РФ, що виплати «добровольцям» – як фінансова піраміда, яка рано чи пізно лусне, і грошей ніхто не отримає.

- **НА ЗАХІДНУ АВДИТОРІЮ ПОШИРИТИ ДУМКУ, ЩО ЛИШЕ ЗСУ ПРИНЕСУТЬ СВОБОДУ РОСІЇ.**

Потрібно прямо заявляти, що Україна – це єдина сила, яка здатна допомогти російській опозиції, оскільки та зазнала тотального провалу. Також корисним було би позиціонування РДК та його колег як єдиної ефективної опозиційної сили в РФ.